

INTERNACIA LERNEJA ESPERANTO-REVUO

SUB AÜSPICIO DE ILEI

SEPTEMBRO 1974

2-A JARO N-ro 1 (4)

*Al la dua jaro
Karaj gbeamikoj,
legantoj de Juna Amiko!*

Nun, kiam ni lanĉas la 1-an numeron de la 2-a jar'kollekteto, ni devas, antaŭ ĉio, sincere danki pro la helpemo, kiun vi elmontras — de-komence — al nia revueto.

Dank' al via aktiva apogo² Juna Amiko povas nun aperi en 6 mil ekzempleroj³. Ni trovas tion esperiga komenco.

Ni daŭrigas, do, la redakto-nen-sen ia ajn honorario⁴ por la utilo de nia juna amikaro.

Ni petas, restu fidelaj legantoj, kritikantoj, helpantoj, propagandantoj⁵ ankaŭ en la nova lernojar-o! Helpu al ni kolekti, ĉirkaŭ la gazeto, ĉiujn junajn Esperanto-amikojn.

Ni esperas pluajn sukcesojn. Ili dependas de nia komuna agado. La eblecoj neniam estis tiel favoraj⁶.

Fine, en la nomo de la tutta redaktistaro, deziras al vi multan sukceson kaj rapidan progreson en Esperanto.

via

Gaja Kurzenz

1. ek'irigas, komencas/ 2. sub-teno/
3 pecoj/ 4. mona premio kontraŭ
laboro/ 5. kiuj dis-kon'igas, ekz., ga-
zeton/ 6. sukceso-portaj.

Nikolai Kurzens (1910—1958), latvo, majstro¹ de etaj formoj; sed li povas, en ili, meti sian ribelan² kaj sinceran animon.

N. KURZENS

Ne suficas nur vivi

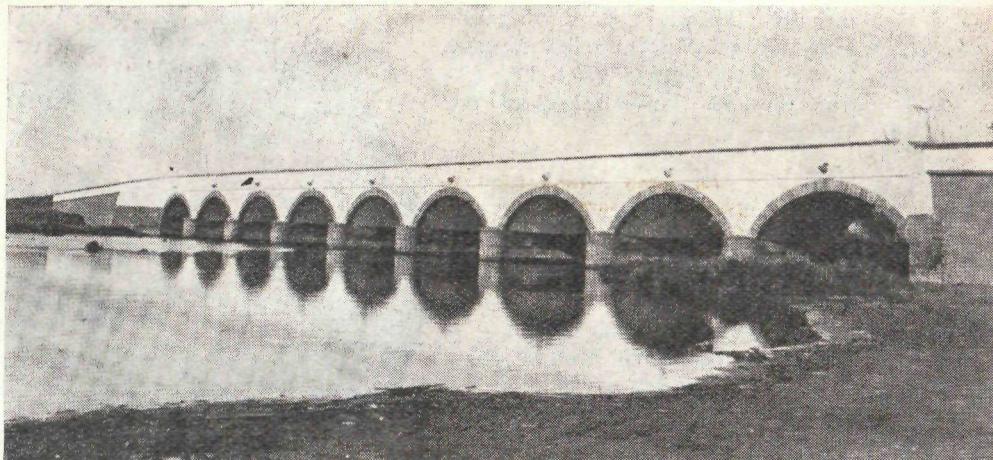
*Halti, sur vojo al alto,
signifas: re-gliti.*

*Eviti l' destinon³ de l' kreo:
malinda pere⁴.*

*Ni do plenu, dum iro kaj veno,
de l' firma⁵ kompreno:
ne suficias nur vivi kaj vivi —
aktivitudo⁶ necesas!*

1. homo, perfekta en sia laboro/ 2. revolutiona, progresema/ 3. devo, sorto/
4. morto/ 5. certa, sen-duba/ 6. esti aktiva: esti agema, kreema.

Sur la titol'paĝo: desegnaĵo de 10-jara knabino: *Timea Moldován*. Si gajnis la unuan premion en nia konkursa lasta-jara.

La ponteto de nia stepo¹ Hortobágy(:hortobadj)

HUNGARIO

Jen estas lando — en la koro de Eŭropo — kiu, pro sia popolo kaj vidindajoj, meritas viziton.

Hungario estas gast'ama lando. Cirkaŭ 7 milionoj da turistoj² ĉiujare vizitas ĝin, kaj pli ol 1 miliono da hungaroj vojaĝas eksterlanden. Tio estas altaj nombroj, konsidere ke la lando havas 10 450 000 en-loĝantojn.

Mi esperas, ke vi ankaŭ vizitos mian patron, kaj ĝuos mia-landan someron kaj — ne laste — la specialajn hungarajn mangajojn.

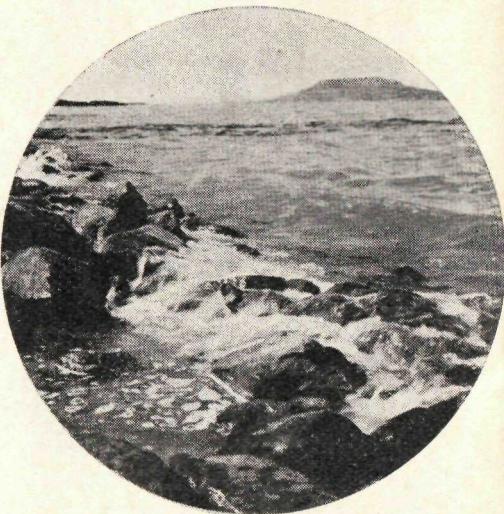
En Hungario, vi trovos, sur malvasta loko, la tutan ĉarmon de la naturo.

Hungario okupas unu cent-onon de Eŭropo, tio estas: 93 mil km² (kvadratajn kilometrojn). Ĝi estas malgranda lando, tamen mult'vizaga. Oni trovas, en ĝi, kvazaŭ sen-fine vastan ebenajon, regionon³ kun montetoj kaj, norde, ankaŭ kun montoj. La plej alta monto-pinto leviĝas ĝis 1015 metroj. Grandaj riveroj kiel *Danubo* kaj *Tibisko*, kaj dekoj da belaj riveretoj tra-fluas nian teron. Ĉi tie,

etendiĝas la plej granda lago de Mez-Eŭropo: *Balatono*, la „hungara maro”, kies varma akvo kaj ĉirkaŭajo estas vera paradizo⁶ por turistoj.

La iama „romantiko” de paštistoj⁶, jam plene malaperis.

Pro diversaj turismaj propagandiloj⁷, Hungario vekas — en multaj homoj en aliaj landoj — la ideon, ke hungaroj bredas⁸ ĉevalojn, kaj ankoraŭ vivas duon'nomadan⁹ vivon. Fakte, iam, tio estis,

La hungara maro

Nacia popola vestajo

parte, vera; sed jam de-longs ĉio ŝangiĝis. La moderna vivo for-pe-lis¹⁰ la iaman viv'manieron, por ĉiam.

La hungara tero donis, al la mondo, multajn el-starajn artistojn kaj scienculojn.

La pra'hungaroj okupis la patronujon en la fino de la 9-a jar'cento. Nia historio estas sango-plena, kiel la historio de ĉiu popolo en Mez-Eŭropo. Dum cent-jaroj, Hungario estis batal'kampo, sur kiu konsumiĝis¹¹ la energio de la nacio.

Tamen, de ĉirkaŭ 100 jaroj, nia tero fariĝis fama ne nur pri la ter'produktaĵoj, sed ankaŭ pri la alta nivelo de nia sciencia kaj kultura vivo. Certe, ne sonas fremde, al viaj oreloj, la sekvantaj nomoj: *Petőfi* (:petoefi), *Liszt* (:list), *Bartók* (:bartok), *Kodály* (:kodaj),

Semmelweis (:semmelvejs), *T. Puskás* (:puškaš), *A. Szentgyörgyi* (:sentdjoerdji). Kaj mi povus longe daŭrigi la liston¹².

Sen-dube, nia kultura trezoro¹³ ne estas multe konata¹⁴ eksterlande. Nia lingvo grave kulpas pro tio. Ni vivas — lingve izolitaj¹⁵ — inter popoloj de hindoeŭropa deveno. La hungara lingvo apartenas al la finno-ugra lingvo-familio, kaj multe diferencas¹⁶ de la najbaraj lingvoj.

La Internacia Lingvo signifas por ni, malgranda popolo, la solan racian¹⁷ solvon por atingi komunecon kun la ceteraj nacioj.

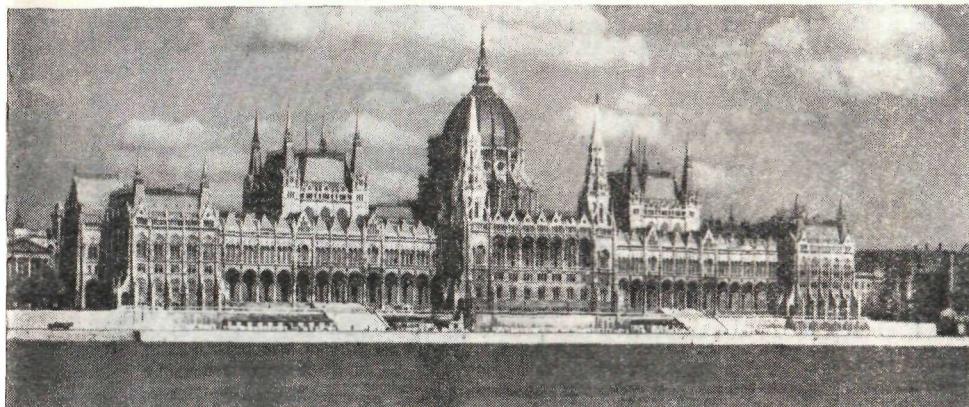
Eble, pro nia lingva izolit'eco, Esperanto trovis, ĉe ni, fekundan¹⁸ teron. Oni frue rimarkis la valoron de la Internacia Lingvo, kaj ni estas fieraj¹⁹ pri nia ĝis-nuna historio. La hungaroj ludis kaj lu-

das gravan rolon en la Esperanto-movado kaj en la Esperanto-literaturo. Ver'sajne, vi ĉiuj konas almenaŭ la nomojn: *J. Baghy* (:bagi), *K. Kalocsay* (:kalocai), *F. Szilágyi* (:siladji).

La gvidanto de la landa Esperanto-movado estas la *Hungara Esperanto-Asocio* (HEA). Ĝi havas pli ol tri mil membrojn. Esperanto estas instruata²⁰ en ĉirkaŭ 100 lernejoj. En la universitato de Budapešto, funkciias Esperanto-fako, kie studas ankaŭ eksterlandaj studentoj. Profesoro²¹ *I. Szerdahelyi* (:serdaheji), kiu gvidas tiun Esperanto-fakon (kaj kies bonegaj lerno-libroj: „Esperanto 1” kaj „Esperanto 2” fariĝis la komunaj lernolibroj en la eksperimentaj²² klasoj de Aŭstrio, Bulgario, Hungario, Italio kaj Jugoslavio), el-staras kiel unuaraanga didaktikisto²³.

Krom *Juna Amiko*, ĉi tie aperas ankaŭ la revuoj *Hungara Vivo*,

Budapešto. La parlamentejo

Aparte menciidaj²⁴ estas niaj internaciaj aranĝoj: la Somera Esperanto-Universitato en Gyula (:djula), la Internacia Renkontiĝo Natur'amiKa en Abaliget, la Internacia Pionira Tendumado ĉe Balaton, kaj la Vintra Esperantista Fero en Budapeŝto.

Mi finas ĉi tiun artikolon kun la espero, ke baldaŭ povos sin renkonti, en Hungario, ankaŭ la legantoj de *Juna Amiko*.

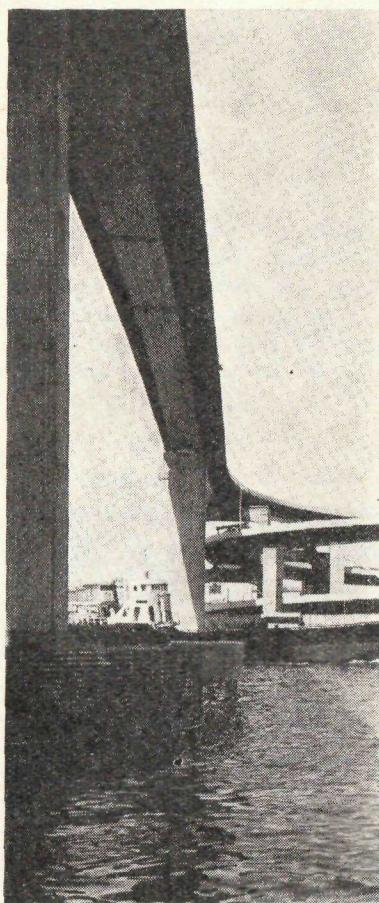
G. Kurucz (:kuruc)

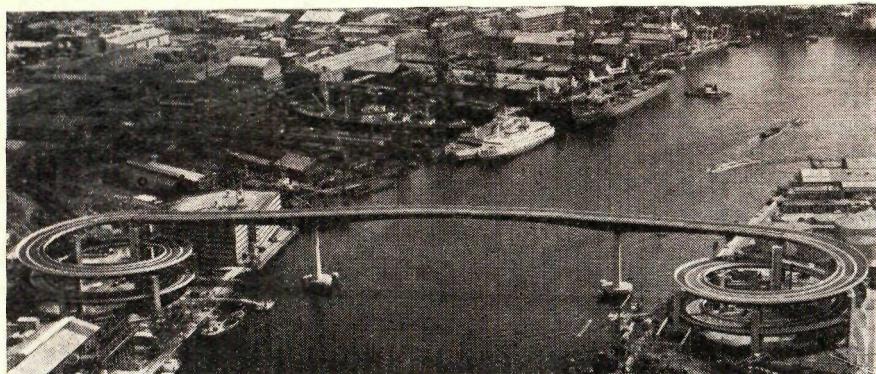
1. vasta herbo-riĉa ebenajo/ 2. homoj, kiuj vojaĝas pro plezuro/ 3. parto de lando/ 4. tre agrabla loko/ 5. semmanka ĝuo, revo-lando/ 6. homoj, kiuj gardas dom'bestojn sur herbejo/ 7. propagandi: dis-vastigi informojn pri io/ 8. edukas bestojn/ 9. nomado: homo, kiu sekvas siajn bestojn de herbejoj al herbejoj/ 10. ĉi tie: malaperigis/ 11. perdiĝis iom post iom/ 12. vico da nomoj/ 13. mult'valorajo/ 14. tio, kion oni konas/ 15. nia lingvo apartigas nin de/ 16. estas malsama/ 17. ĝusta laŭ la leĝoj de pensado/ 18. produktema/ 19. konsciaj pri la meritoj/ 20. oni instruas ĝin/ 21. instruisto en supera lernejo/ 22. eksperimento: sciencia provo/ 23. didaktiko: arto instrui/ 24. dirindaj.

1. intereso-vekanta/ 2. kion oni finis konstrui/ 3. interesa pro ne-ordinara formo/ 4. arta rivero por ŝipoj/ 5. ŝipoj, kiuj kursas inter kontraŭaj bordoj de kanalo aŭ rivero/ 6. veturantoj en publikaj veturiloj/ 7. profunde pensis, rompis al si la kapon.

OKUMURA RINZO

Kurioza¹ pontego

Osaka, en Japanio, estas tre granda urbo, kun pli ol tri milionoj da homoj. Gi havas ankaŭ multajn pontojn, longajn kaj grandajn. Oni diras: *Osaka* estas urbego de akvo kun 808 pontegoj.

Mil-Pina (japane: *Senbon-Macu Oo-Hashi*) estas la plej nova pontego, kun tre kurioza formo. Vidu ĝin sur la foto!

Gi estis fin'konstruita² en oktobro 1973, post 5 jaroj da laborego. La ĉefa parto de la pontego estas 323,5 metrojn longa kaj 37 metrojn alta. Sed la tuta pontego havas longecon de 2360 metroj.

Jen estas demando: Kial oni konstruis tiel strangan³ ponton? Cu pro amuzo? Cu pro iu alia kaŭzo?

La urbestro, s-ro *Ooshima Jasushi* respondis jene:

„En nia urbo *Osaka*, ekzistas multaj pontegoj; sed en la urbo-parto, proksima de la maro, oni

ne povis konstrui pontojn, ĉar envenas multaj grandaj kaj altaj ŝipoj en la urbon, laŭ la riveroj kaj kanaloj⁴. Tial, ĝis nun pramŝipoj⁵ kursadis inter la bordoj. Ili liveradis, transen, aŭtojn kaj pasaĝerojn⁶.

Tamen, lasta-tempe, oni decidis konstrui pontegon, sufiĉe altan, por ebligi al grandaj kaj altaj ŝipoj pasi sub ĝi. Sed la spaco por la ponto-kapoj, ambaŭ-flanke, estas tre malvasta. Oni cerbumis⁷ longe, kia-maniere solvi la problemon. Fine, oni el-pensis tiun strangan formon, kun longa vojo rond'ira kaj ne-kruta.”

La nova ponto havas egalan utilon por la sur-akva kaj la sur-tera trafikoj.

Karaj geamikoj, legantoj de nia Juno Amiko! Venu al Japanio! Vizitu nian urbon *Osaka*! Mi certe akompanos vin tra la urbo, kaj montros al vi la novan pontegon „*Mil-Pina*”.

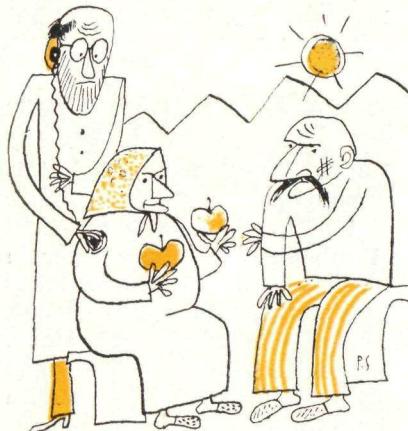
interesajoj

ABC
POR HOMENCANTO

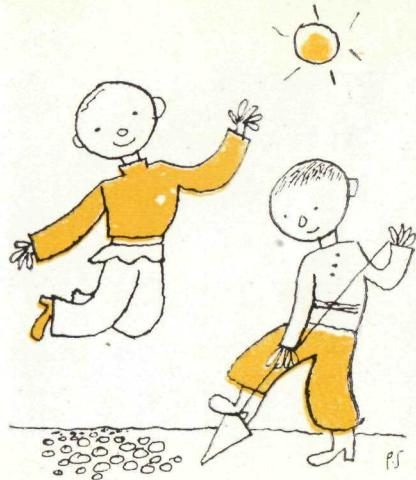
FRUKTOJ KIEL KURACILOJ

Estas nenia novajo, ke fruktoj estas utilaj por la sano; sed ili povas servi ankaŭ kiel kuracilo. Scienculoj el Rumanio venis al la konstato¹, ke pomoj kaj piroj² helpas al homoj sin liberigi el iuj malsanoj je koro, reno³ kaj sango-cirkulado⁴. Vin'beroj kaj persikoj⁵ kuracas hepato⁶-malsanojn kaj anemion.⁷

En ĝarden-regionoj⁸ de Rumanio, jam funkcas „sanatorioj⁹”, kie oni re-sanigas per fruktoj.

1. re-kono de sen-duba fakteto/ 2. dol-ĉa bon'gusta flava frukto/ 3. ĉiu el ambaŭ organoj, kiuj for-igas dangerajn mal-utilaĵojn el la korpo/ 4. rond'irado/ 5. bon'gusta frukto kun har'ef'ecea maldika ŝelo/ 6. organo en la ventro sur la stomako/ 7. malbona stato de sango/ 8. partoj
Daŭrigo sur la 9-a paĝo.

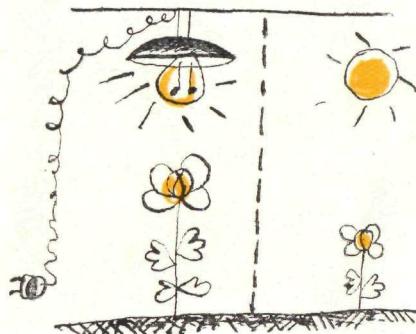
VALORA TROVAJO

Du blank'rusatj lernantoj trovis ok-mil argentajn¹⁰ monerojn, apud la vilaĝo Kazjanka. La moneroj datiĝas el la 8-a aŭ 9-a jarcento.

GARDENO SUB LA TERO

En Dnjepropetrovsk (Sovetunio), oni faris ĝardenon, 370 metrojn profunde, en la malnovaj galerioj¹¹ de minejo¹².

Ci tie, nun kreskas cepo¹³, tomat¹⁴, florfas rozoj. Sub la elektra „suno”, kiu brilas 10 horojn en tago, la tomatujoj donas frukton dum 6 monatoj, kaj ankaŭ la ceteraj legomoj kreskas pli rapide ol iliaj „surteraj” fratoj.

AMUZAJ DIALOGOJ EN ESPERANTO

Valora lego-libro por vi

Se vi volas rapide progresi en Esperanto, se vi volas akiri modelan¹ parol'manieron, nepre mendu la novspecan apudan libron, kiun verkis nia franca kun-laboranto s-ro *Albert Lienhardt* (:linhart). Vi trovos, en ĝi, 20 amuzajn dialogojn² kun multaj utilaj dir'manieroj. Ciun dialogon sekvas aro da demandoj kun trafaj respondejo.

Instruistoj! "Amuzaj dialogoj en Esperanto" estas tre valora instruhelpilo! Mendu ĝin ĉe U.E.A. Nieuwe Binnenweg 176, Rotterdam — 3002, Nederlando.

Prezo: 4,50 guldenoj, sendo-kosto: 10%.

1. ekzemplo-dona/ 2. inter-paroloj.

Mis-kompremo pri statistiko¹

La familio Koflik konsistas en la patro, la patrino kaj tri filinoj. Baldaŭ al-venos kvara infano.

La 8-jara filino Rozetta iom legis en ĵurnalo². Subite, ŝi ĝoje ekskriis:

„Paĉjo, baldaŭ nia familio estos tre interesa.”

„Kial vi pensas, ke nia familio estos interesa?” demandis la patro de Rozetta.

„Car ni ricevos ĉinan³ infaneton!” respondis la filineto, kun

granda entuziasmo.

La patro multe miris: „Cinan infaneton!”? li plu-demandis, „Kiel venis tiu stranga⁴ ideo en vian kapon?”

„Estas tre simple, papičjo⁵”, eksplikis⁶ la filineto ĝojo-plene, „miaj du fratinoj kaj mi, ni kune estas tri infanoj, ĉu ne? Kaj tie, en la ĵurnalo, mi ĵus legis: Ciu kvara infano, kiu naskiĝas, estas ĉino.”

A. Lienhardt

1. komparo pri io per nombroj, el-centoj/ 2. ĉiu-taga gazeto/ 3. ĉino: ano de la plej mult'nombra popolo sur la Tero/ 4. ne-ordinara/ 5. tre afabla al-parolo al patro (anstataŭ: paĉjo)/ 6. klarigis, komprenis.

de lando/ 9. specialaj re-san-ig-ejoj/ 10. argento: valora peza blanka metalo (Ag)/ 11. ĉi tie: sub-teraj koridoroj/ 12. sub-tera fosajo, de kie oni prenas ekz. karbon/ 13. dikaj mangebla glob'forma radiko/ 14. legomo, kies ruĝa frukto estas bon'gusta.

MARJORIE BOULTON

*Marjorie Boulton (:maĝori boŭlt'n),
anglino, granda verkisto
de nia bel'literaturo.*

*Gis nun, ŝi verkis,
por la esperantistaro,
dek valorajn librojn.*

Esperanto signifas por mi...

Por mi, Esperanto signifas lingvon, kiu povas iom helpi al amikeco inter diversaj nacioj, kaj tiel, al tiu paco, kiun ni ĉiuj deziras.

Esperanto signifas lingvon, kiu jam havas propran riĉan literaturon kaj kiu peras kulturojn de popoloj al popoloj.

Esperanto signifas lingvon, kiu — detruante² la lingvajn barilojn — ankaŭ povos spari, por la homaro, multan monon, kiun oni do povus disponigi³ ali'maniere, ekzemple por hospitaloj⁴, lernejoj, teatroj, muzeoj, sportejoj, parkoj.

Sed Esperanto signifas tion, kaj tion, kaj ankaŭ tion, al ĉiuj inteligencaj⁵ homoj, kiuj scias pri ĝi, kiuj lernis ĝin.

Al mi, Esperanto signifas ankaŭ: lingvon, per kiu mi trovis multajn tre karajn geamikojn esperantistojn, kun kiuj mi povas paroli pli libere kaj pli nature ol kun multaj britoj. Dum vojaĝoj en diversaj Eŭropaj landoj kaj en Usono, mi trovis multajn varmajn korojn kaj gast'amajn hejmojn inter esperantistoj.

Pere de Esperanto, mi vidis multon en la mondo, kion, alimaniere, mi ne povus vidi; ekster la kadro de nura turismo⁶, mi vidis familiajn vivo-stilojn⁷; malantaŭ propagandaj⁸ fasadoj⁹, mi vidis partojn de la reala vivo; super la mitoj¹⁰ kaj superstiĉoj¹¹ pri raso¹² kaj nacio, mi trovis la korojn de homoj en multaj landoj.

Tamen, por mi persone, plej grava estis mia stranga¹³ vivo kiel poeto¹⁴ en Esperanto; ĉar, pere de Esperanto, mi trovis novan poetan person-econ, pli kuraĝan, pli sinceran, kaj eble pli profundan, ol mi trovis, antaŭe, en la angla. Tial, Esperanto, ia-sence, donis al mi — dum kriza¹⁵ sezono en mia interna vivo — mian propran animon.

Marjorie Boulton
Oxford, Anglujo, aprilo 1974

1. homo, kiu anstataŭas iun, por plenumi ties taskojn/ 2. dum ĝi faligas, dum ĝi rompas/ 3. doni eblecon pri ia uzo laŭ bon'trovo/ 4. mal-san'ulejoj/ 5. alt'kapablaj/ 6. vid'ama vojaĝado por plezuro/ 7. vivo-manieroj/ 8. tiaj, ke oni celas dis-konigi ion/ 9. ĉefa muro de domoj kun ornamoj/ 10. fabelecaj rakontoj/ 11. diversaj ne-sciencaj kredoij pri la forto de io/ 12. natura grupego da homoj sam'devenaj/ 13. ne-kutima, ne-ordinara/ 14. verkisto de versaj verkoj/ 15. viv'dangera, dangerega.

LAŪ-LITERE

Pasu de la unua vorto, tra du aliaj, al la kvara vorto. De vorto al vorto, vi rajtas ŝangi nur unu literon, kaj ankaŭ la interaj vortoj devas havi sencon¹!

Ekzemplo: HOMO komo kolo KELO.

HUNDO	LANGO
MANĜI	MARŠI
STELO	STATO
TRO	PLI
SENTI	VERKI
TRAMO	KREVO
MORTI	TONDI
SUPO	KATO
TERO	BATO
TUKO	BERO

Vi trovas solvon sur la 22-a paĝo.

1. signifo.

kiel ni mortigadis leporon por la antaŭ-kristnaska vespera manĝo

I. KIA-MANIERE CERTAJO

FARIĜAS REVO?

(El „Paŝoj al plena posedo” de W. Auld)

En la ĵus-lastaj jaroj, je Kristnasko, la patro ricevis de iu sia amiko, en la oficejo, vivantan leporon. Tiam pli-riĉiĝon de la antaŭ-kristnaska manĝo-karto, la tuta familio akceptis kun dankemo (komprenble!), krom la avineto, kiu ĉiam kontraŭis. Sed poste, ankaŭ ŝi submetis sin al la decido de la "familia konsil'antaro", kaj — kiel persono sperta — ŝi prenis sur sin la taskon organizi la tutan preparon de la leporo por la antaŭ-kristnaska vespera manĝo.

La avineto el-serĉis en la „Hejma Konsilanto”² la devizon³ "Leporo", kie estis skribite (paĝo 824): "Kiel mortigi leporon? — Vidu la samon sub la devizo: Kuniklo⁴". Tiu saĝa libro poste konsilis, ke: „kuniklon, same kiel leporon, ekprenu je la malantaŭaj kruroj, kaj mortigu ĝin per bato malantaŭ la orelojn” (paĝo 381).

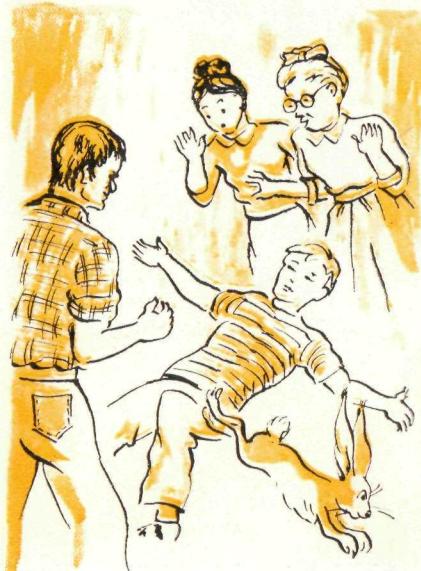
Post tiu grava informo, la tas-

koj estis dividitaj⁵ en la jena maniero:

La patro: mortigi la leporon.

La patrino: pri-labori ĝin.

La frato Fabiano: teni la leporon je la kruroj.

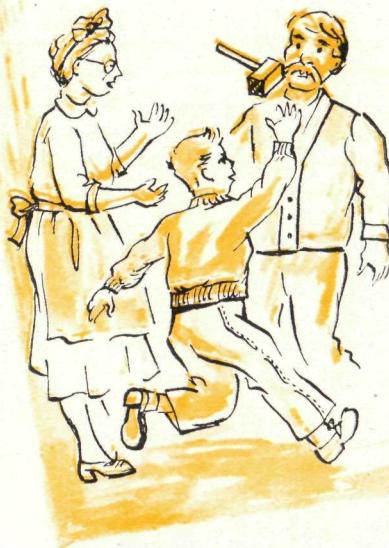
La avineto: kontroli la tutan procedon⁶.

La aveto estis la unua rezervulo⁷, kaj mi la dua.

Tuj poste, la plenumo komencigis. La patro supren-faldis⁸ la manikojn⁹; li el-prenis la leporon el kesteto, kaj trans-donis ĝin al la frato Fabiano, kiu — laŭ la donita¹⁰ konsilo — ekprenis ĝin je la malantaŭaj kruroj. La patro dismetis la krurojn, tri-foje ek-spiris profunde, kaj levis la manon, por doni al la leporo mortigan baton. Sed la besto ekkomprenis, ke la situacio¹¹ fariĝis grava. Gi ek-skuis sin, kaj Fabiano, kontraŭ-vole, lassis ĝin libera. Anstataŭ la leporo, Fabiano ricevis la baton. Tial, por la plua batalo, li estis ne plu servo-kapabla.

La avineto (sam'tempe la estro de nia familio) tuj klare komprenis tiun situacion; tial, si rapide ekkuris al la leporo, kiu zigzage¹² kuregis tra la ĉambro. Bedaŭrinde, sia fulmo-rapida ago restis sen-rezulta, ĉar la leporo kuris malantaŭ la ŝrankon, kaj — vid'eble — tiu loko tre plaĉis al ĝi.

Inter-tempo, re-konsciigis kaj reorganizis sin la tuta taĉmento¹³, post iom longa proklamo¹⁴ de la avineto, ke si kontraŭis la projekton¹⁵ kaj avertis¹⁶; kaj, post mallonga familia inter-konsento, estis decidite el-peli¹⁷ la leporon, helpe de balailo¹⁸. La ideo venis al tuja real'igo. Sed la atendata¹⁹ rezulto ne venis; ĉar la leporo kuris

antaŭ la balailo, sed ne for-lasis la lokon malantaŭ la ŝranko. De la alia flanko, la patrino al-kuris kun bros'balailo, por helpi elpelí ĝin.

Ne vidante alian eblecon, la leporo rampis²⁰ el sub la ŝranko, kaj ree komencis zigzage kuregi tra la ĉambro. Tiam, la patro inter-metis sin en la batalon; li jet'egadis tranĉilojn kontraŭ la leporo; sed li sukcesis nur frakasi²¹ la vitron en la fenestro, rompi unu tranĉilon kaj en'igi alian en la pordon tiel profunden, ke ne estis eble el-tiri ĝin. En tiu ĉi fazo²² de la batalo, mi rang'altiĝis al tiu de la "unua rezervulo", ĉar mi nokau-tis²³ la aveton per viando-pistilo²⁴.

(DAŪRIGO SEKVOS)
Laŭ Vladimír Vána

1. rapid'kura besto kun longaj oreloj/ 2. libro kun pri-skriboj pri pretigo de mangājoj/ 3. ĉi tie: kelk'vorta prezento de ĉiu el la pretigoj de mangājoj/ 4. malsovaĝa hejma leporo-speco/ 5. oni dis-donis la taskojn/ 6. ag'meniero/ 7. homo, kiu inter-venas nur okaze de bezono/ 8. kun-metis du-oble aŭ kelk'oble paperon aŭ ŝtofon/ 9. ĉemizo-parto, kiu kovras la brakojn/ 10. kiun oni donis/ 11. afero, okazo/ 12. kuri ne rekste, sed subite kaj ofte ŝangi la direkton/ 13. parto de militistaro/ 14. el-diro al la publiko/ 15. propono, plano/ 16. forte atent'igis/ 17. for-igi/ 18. simpla ilo por purigi ĉambrojn/ 19. kion oni atendas/ 20. iris sur-ventre/ 21. dis-er'igi per forta bato/ 22. ĉiu el la sinsekvaj statoj de progreso/ 23. sen-konsci'igis per forta bato/ 24. ilo, per kiu oni bat'platigas viandon.

Proverboj

Kiu kuraĝe al-iras, facile akiras.
Komenco bona — laboro du-onia.
De plendo¹ kaj ploro, ne for'iĝas doloro.
Nur tiu ne eraras, kiu neniam ion faras.
Kio estas lernita², ne estas perdita³.

1. vortoj, kiuj esprimas malkontenton/ 2. tio, kion oni lernis/ 3. tio, kion oni perdis.

KASTOROA LETERO De J. H. SULLIVAN

Miaj karaj Kastoroj!

Kiam vi legas ĉi tiun Leteron, certe komencigis, por vi, la nova lern-eja jaro, kaj mideziras al vi multe da sukceso en viaj studioj. Mi scias (eĉ memoras el mia propra jun'aĝo!), ke por multaj geknaboj, la komenco de nova lerno-jaro tute ne estas ĝoiga afero, sed mi estas certa, ke ĉiuj Kastoroj, kaj ja ĉiuj legantoj de JUNA AMIKO, estas saĝaj, kaj ke vi ĉiuj konscias, ke tiu komenco estas nova okazo gajni ion, kio valoras, por vi, dum la tuta vivo.

Aparte en viaj studioj pri Esperanto, mi deziras al vi sukceson. Eble vi havas la okazon, ĉi-somere, renkonti ali'landajn esperantistojn, eĉ viziti alian landon, por vidi ilin hejme, kaj nun vi povas rigardi antaŭen en la venontan jaron, kaj antaŭ-ĝui pluajn feliĉajn renkontiĝojn. Sed certe, multaj el vi trovis, ke via scio de nia lingvo ankoraŭ ne estas sufiĉa, por ke vi babilu¹ libere al viaj alilandaj geamikoj. Do nun vi havas la okazon pli-bonigi, perfektigi ĝin. Antaŭen, karaj junaj amikoj, al la sukceso!

NIAJ PROMOCIITOJ²

En la antaŭa Kastora Letero, mi enmetis liston³ de ĉiuj Kastoroj, kiuj atingis pli altan gradon⁴ dum 1973, ĝis la mezo de novembro, kiam mi skribis la leteron. Nun mi donas al vi la liston de tiuj, kiuj atingis la gradojn post tiam, kaj ĝis aprilo 1974.

ORA KASTORO:

Janusz KWAPIEŃ, en Lublin, Pollando. (Bedaŭrinde, ni ne povis akiri foton. Ĉi-okeze, ni petas ĉiujn: ĉe Or'igo, nepre sendu vian portreton⁵ al la Ĉefa Kastoro. La redakto.)

ARĞENTAJ KASTOROJ:

Aleksandr Jordanov, Valeri Cenov, Valeri Marinov, Gošo Borisov, Di-

RAKONTETO

Jen mallonga rakonto pri la fama itala poeto⁶ Dante Alighieri (*:alighieri*). En iu vendredo, kiam Dante estis en Venecio, la doĝo (reganto de la urba ŝtato) invitis lin al vespera manĝo. Ce la sama tablo estis ambasadoroj⁷ de diversaj aliaj ŝtatoj, kaj Dante rimarkis, ke ili ricevis grandajn fiŝojn, dum li ricevis nur malgrandajn.

Do, anstataŭ mangi la siajn, li prenis ilin en la manon unu-ope, tenis ĉiun ĉe sia orelo, kaj poste re-metis ilin sur la teleron. La doĝo estis sci-vola, kaj demandis al Dante, kion li faras. Dante respondis:

POR NE-KASTOROJ

Se vi deziras an*'i*gi al la KASTORA KLUBO de ESPERANTO, petu informojn de la Ĉefa Kastoro, 3 Berwick Avenue, URMSTON, Manchester M31 1PS, Anglo.

Se vi deziras havi „onklon” aŭ „on-klinon”, plen’kreskulon, kiu korespondos kun vi en Esperanto skribu al

mitrina Bešoviška, Ivo Milinski, Krasimir Josifov, Ljuben Elenkov, Ljubčo Angelov, Ljubomir Georgiev, Malina Cvetanova, Rosen Petrov, Rumen Burov, Svetoslav Pavlov, Krasimir Petkov, Marijana Borisova, Nikolai Kacarski, Penka Georgieva, Stefan Kozlev, Cenov Anton Iliev, Bojko Petrov, Georgi Toškov, Krasimir Gergov, Sašo Ninov, Cvetan Aleksandrov, Coko Dimitrov, Valeri Mladenov, Vasil Vasilev, Yelislav Iliev, Vladimir Sipočki, Georgi Jivkov, Liliya Mladenova, Radoslav Georgiev, Rumen Ambov, Stefka Krumova, Tosin Petkov, Vaska Kostadinova, Kostadin Cvetkov, Plamen Parvanov, Pepa Vladimirova, Temenujka Janakova, Totka Ivanova, Cecka Vladimirova, Ceko Cekov, Bončo Georgiev, Kamelia Enčeva, ĉiuj en VRA-CA, Bulgario.

„Antaŭ kelkaj jaroj, mia bona amiko mortis sur ŝipo, kaj oni jetis lin an kadavron⁸ en la maron. Mi neniam ek-sciis, kie li kuſas, kaj mi demandis al ĉi tiuj fișetoj, ĉu ili scias ion pri la afero.”

„Nu,” diris la doĝo. „Kion ili diris al vi?”

„Ili diris,” respondis Dante, „ke ili estas tro malgrandaj, kaj ne memoras, sed ke se mi demandos al la pli grandaj fișoj sur la teleroj de la aliaj gastoj, ili certe povos doni al mi la informon.”

La doĝo, kiu kompreenis, kial Dante diris tion, ek-ridis, kaj ordonis, ke oni donu al li unu el la plej grandaj fișoj en la palaco⁹.

GEONKLOJ ESPERANTISTAJ ĉe la sama adreso. La ago-limo por ambaŭ servoj estas 16 jaroj.

Bon’volu noti, tamen, ke nek KKE nek GE estas ordinara korespondanta servo, kaj ne povas per’adi korespondadon inter infanoj kaj infanoj, nek inter plenkreskuloj.

1. inter-parolu amike/ 2. tiuj, kiuj atingis pli altan ŝtupon/ 3. nom’aro/ 4. ŝtupo en progreso/ 5. foto pri vizago/ 6. verkisto de versaj verkoj/ 7. oficiala sendito de unu ŝtato al alia/ 8. sen-viva korpo/ 9. granda belega domo.

LA RUBRIKON¹ GVIDAS:

Josef Chvosta (:hvosta)
 Engelsova 289
 290 01 PODĚBRADY
Cehoslovakio
Sendu ĉiun korespondajon
rekte al tiu adreso!

Ni informas la novajn legantojn, kiuj ne konas nian Klubon, ke la regularo estas trovebla en la 2-a (januara) numero de *Juna Amiko*. Se vi ne povas akiri ĝin, turnu vin al la ĉi-supra adreso, kaj vi ricevos la necesajn informojn.

Car la 2-a numero, kiu en-havas la regularon, multe malfruis, kaj la redakta lim'dato de tiu ĉi numero estis la 1-a de majo, ĝis tiam povis al-iĝi nur du Kluboj:

KJA/1: Esperantista Societo "Anne Frank", ĉe Teksa Teknikumo; VRACA; Bulgario.

KJA/2: Sauerbrey Dornbrunner

Str. 24; 1195 BERLIN; GDR.

Ni atendas la aliigon de pluaj kluboj. Pri-pensu la aferon, kaj skribu la unuan raporton!

La nomaro de la gajnintoj de la konkurso "Statoj kaj ĉefurboj" aperos en la plej proksima numero.

1. parto aŭ angulo en gazeto.

DIVENU! DIVENU! DIVENU!

Kio estas tio?

*Gi similas al homo,
 sed ankau al pomo.
 Gi similas al nesto¹
 kun truo por fenestro.*

*Kun'ajo el papero.
 En ĝi troviĝas -ero;
 sed ĉefe litero post litero,
 cifero² post cifero.*

*Gi iras de loko al loko,
 sen speciala al-voko.
 Gi tamen nenien iras.
 Cu, pri tio, vi miras?*

*Plektante³ retom, en angul',
 ĝi ŝvitas⁴ kaj baraktas⁵;
 sed fiŝojn — je honora⁶ vort' —
 per reto ĝi ne kaptas.*

*Kun-frapante la flugilojn
 brue saltas sur barilon,
 vek'horloĝ' ĉe ava domo.
 Kio estas ĝia nomo?*

Solvoj sur la 22-a paĝo.

1. loĝejo le birdoj/ 2. signo de nombro/ 3. ĉi tie: farante/ 4. pro varmo, el-igas akverojn tra la haŭto/ 5. energie movi la piedojn ekzemple por liberigi/ 6. tia, ke oni ne havas kaŭzon dubi pri lia vorto.

FOTO KONKURSO

Vi certe memoras, ke ni jam anoncis¹ plurajn konkurojn. Ci-jare, ni daŭrigas ilin.

Foto-amatoroj, aten-tu! Nun venis via vico. La redakt'istaro akcep-tas ĉiajn nigra-blankajn fotojn; tamen, ĝi preferas temojn pri la junularo kaj pri Esper-anto.

Konkursanto devas sendi almenaŭ du ver-kojn en la formato² 13 x 18 cm, aŭ pli gran-da. Sur la dorsa flanko, troviĝu la plena adres-o de la fotinto³ kaj la ti-tolo de la bildo!

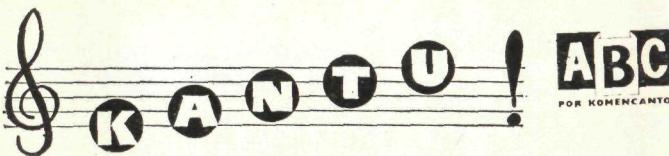
Lim'dato: la 15-a de februaro 1975.

La plej belaj foto-grafajoj aperos en *Ju-na Amiko*.

Premioj: Foto-albu-moj⁴; kolektoj da kolo-raj bild'kartoj el diver-saj landoj; abono al ga-zetoj k.t.p.

Adreso: s-ro G. Ku-rucz, Árpád krt. 13. IV. 16.; H-6000 KECSKE-MÉT; Hungario.

1. publike sci'igis/ 2. lon-go kaj larĝo de foto aŭ de libro k.t.p./ 3. tiu, kiu fotografis/ 4. kajeroj el dikaj paperoj por fotoj.

ABC
POR KOMENCANTO

ABOCO

Versoj kaj muziko de Jasui Josio (Japanio)

1. Nun ni kan-tu a - bo - con,
a, bo, co, ĉo, do, e, fo,
2. Nun pli vig - le kan-tu ni,
a, bo, co, ĉo, do, e, fo,

êi - uj laŭ - te el la kor!
go, ĝo, ho, ĥo, i, jo, ĵo,
ni - an ga - jan a - bo - con.
go, ĝo, ho, ĥo, i, jo, ĵo,

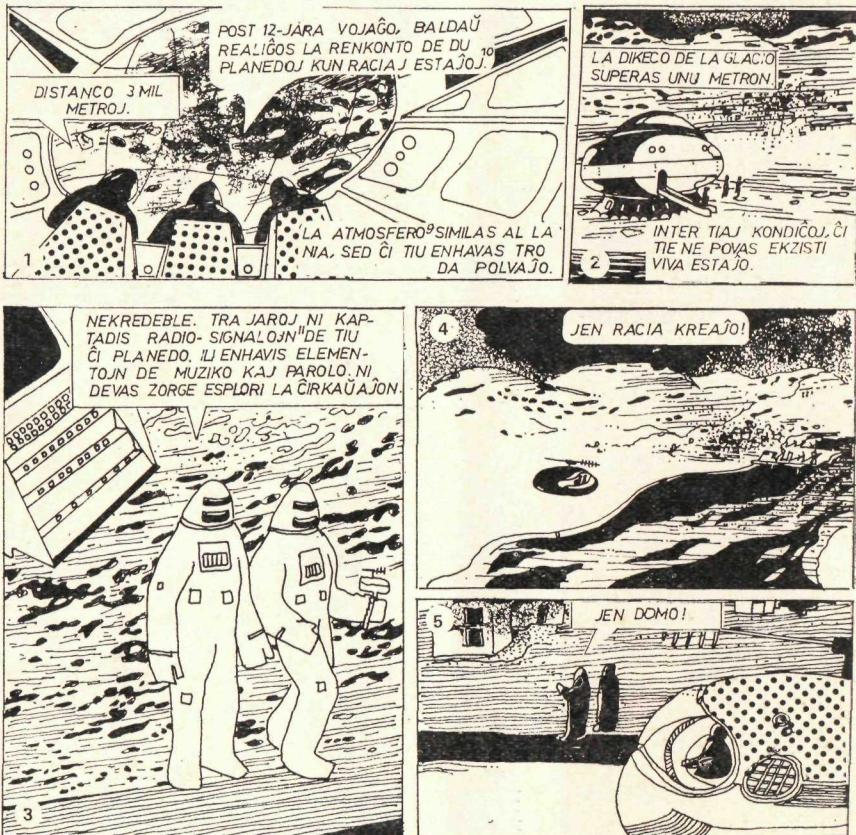
Nun ni kan - tu a - bo - con,
ko, lo, mo, no, o, po, ro,
Nun pli vig - le kañ - tu ni,
ko, lo, mo, no, o, po, ro,

res - tu kun ni ga - ja hor!
so, ŝo, to, u, ū, vo, zo.
kaj ra - pi - de, sed ne tro:
so, ŝo, to, u, ū, vo, zo.

TRAGEDIO¹ en la UNIVERSO² 1.

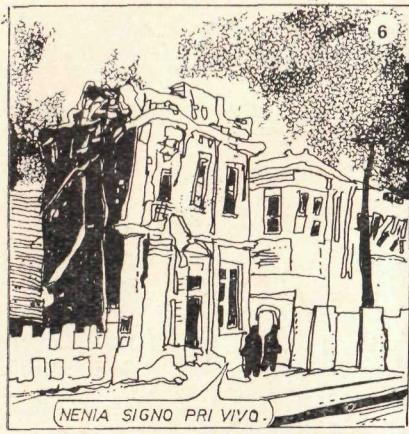
VERKIS: JUNAJ ZAGREBAJ ASTRONOMOJ
DESEGNIS: Z. VÁMOS (VAAMÓS)

TRI ASTRONAÚTOJ⁴ ASTRONOMO, BIOLOGO⁵ GEOLOGO⁶, LOĞANTOJ DE LA PLANEDO⁷ RACIO, EN LA SISTEMO⁸ DE LA STELO ALFA CENTAURI, POST LONGA SPAC⁹ VETURO VENIS AL LA TERO.

La libron TRAGEDIO EN LA UNIVERSO verkis grupo de junaj anstronomoj-esperantistoj ĉe la Observatorio en Zagreb. La libro vekis ekster-ordinaran intereson en la tuta mondo. Ĝi estas tradukita en 21 lingvojn.

Nun ankaŭ vi povas legi ĝin en bildigita formo.

1. tre malĝo'iga okazajo
2. sen-fina spaco
3. scienculoj pri la Universo
4. veturantoj tra la spaco
5. scienculo pri vivaj estaĵoj
6. scienculo pri planedoj
7. korpo en la spaco, rond'iranta ĉirkaŭ stelo
8. aro de planedoj
9. aero, gasoj ĉirkaŭ planedo
10. racia: penso-kapabla
11. signoj
12. minaci: timigi per akraj vortoj; hidrogen'bombo: la plej danĝera milit'ilo.

VORT'FARADO

Ni prezentas al vi amuzan kaj instruan ludon kolektivan¹. Ĝi neces'igas la apudan tabelon kaj unu jet'kubon.

La tabelo konsistas el 6 sektoroj² (de I ĝis VI). Ĉiu, el ili, estas dividita³ en 6 pliajn sub-sektorojn (de 1 ĝis 6), en kiuj vi trovas literojn.

Ciu ludanto ricevas paperon kaj krajonom. La ludantoj metu ilin, antaŭ si, sur la tablon. Dum la ludo, neniu rajtas kovri la paperon.

La ludantoj, sin-sekve, jetas dufoje per la kubo (la unua jeto montras la sektoron; la dua, la subsektoron), kaj ili elektas, laŭ-plaće, literon el la subsektoro, kiun ili tra-

fis. Dum la ludo, ĉiu kolektas kelkan nombron da literoj. Poste, la ludantoj devas konstrui, ĉiu persiaj literoj, iujn vortojn. Vorto, el malpli ol tri literoj, ne estas akceptebla. Vorto el tri literoj valoras 1 poenton⁴; vorto el kvar literoj, 2 poentojn; el kvin literoj, 4 poentojn; el ses literoj, 8 poentojn; el sep literoj, 16 poentojn; k.t.p. Gajnas tiu, kiu fine havas plej multe da poentoj.

Rimarkoj: (a) Post elektado de iu literon, neniu ŝangū gin. (b) La literoj, kiuj restis, subtrahigas⁵: ĉiu egalas — 2 poentojn. (c) Pri la daŭro de la ludo, interkonsentu antaŭe!

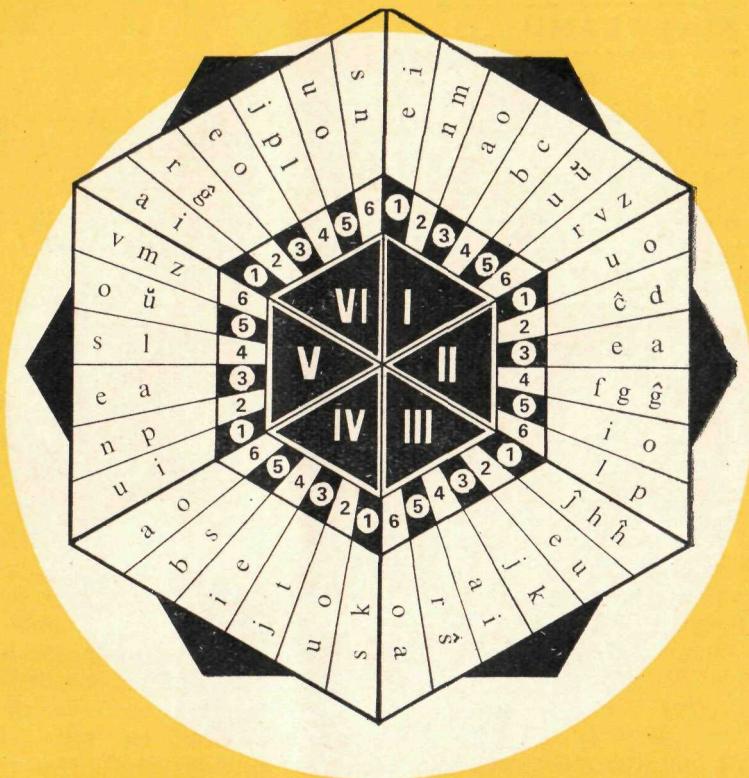
1. komuna, kuna/ 2. el-trancajo, parto de rondo/ 3. oni faras onojn el tuto/
4. gajno-unuo ĉe ludo/ 5. de-preniĝas el nombro.

For-streku¹,

enigm-o

NA	TER	DI	OR	A	DO	RO
RA	KO	GRA	TE	GO	HI	A
TAU	BAL	E	LE	NA	RES	TU
DUK	O	CI	NIS	KON	TA	AN
PO	LI	MON	RO	JA	KOM	TO
NU	KO	TO	LO	RA	HOS	GO
DAU	CI	PI	RES	RO	RAU	TO
VA	TO	RA	FI	PON	O	IN

1. for'igu per linio/ 2. kion oni plen'igis/ 3. vorteroj/ 4. ĉirkaŭ-skribo de signifo.

ne en-skribu!

Ni denove prezentas al vi interesan enigmon. Ĉi-foje, la kvar-angulo estas plenigita² per silaboj³. Kion vi faru?

Ĉi-sube, vi trovos vort'difinojn⁴, de (a) ĝis (i). Laŭ ili, divenu la vortojn, kaj en la kvar-angulo forstreku iliajn konsist'igajn silabojn! Fine, restos al vi 7 silaboj, kiujn vi ne forstreks. Se vi kun-metos ĉi tiujn, laŭ la ĝusta ordo, vi ricevos la titolon de iama fama Esperanto-gazeto. Sendu *nur la titolon*, antaŭ la 1-a de januaro 1975, al: *s-ro Dieter Berndt, Berlinastr. 2, DDR—102 BERLIN.*

- (a) Veturil'aro, kiu rul'iĝas sur fer'vojo; (b) Labor'kunulo; (c) Tutmonda; (d) Post ne-longe; (e) Publika mangajo; (f) Verkisto de muzik-ajoj; (g) Inter-ŝanĝi leterojn; (g) Regul'aro pri ĝusta skribado; (h) Antaŭ du tagoj; (h) Unua monato de la jaro; (h) Bileto en publika ve-turilo; (i) malsan'ul'ejo.

ANIAJ PREMIITOJ

● Per ĝusta solvo de la liter'enigmo (n-ro 2), gajnis Esperanto-librojn: *Ildikó Bovári*, Ōsz u. 3.; H-1203 BUDAPEST, Hungario; *Judit Adorján*, Ōsz Szabó János u. 12., H-1203 BUDAPEST, Hungario.

● Gustan solvon de la enigmo „*Diagonale*” (n-ro 2) sendis al ni: *Anikó Kiss*, Böszörnyei u. 145., H-4032 DEBRECEN, Hungario; *Horváth Imre*, Kodály Z. u. 22. II. 8., H-9023 GYŐR, Hungario.

Ili ricevis po 10 belajn bild'kartojn el diversaj landoj.

● $1 + 1 = 1$ (n-ro 2). Ci tie, ni mencias nur la plej oftajn vort-kunmetojn: 1. sun'floro; 2. sun'radio; 3. flor'folio; 4. kol'ēno; 5. ēen'rado; 6. dent'rado; 7. glob'krajono; 8. okul'dento; 9. lakto-dento; 10. akvo-floro; 11. okul'globo; 12. rad'ringo; 13. kol'ringo; 14. rad'radio. Gustajn solvojn sendis al ni *Ildikó Bovári* kaj *Judit Adorján*. Ni gratulas ilin!

● En kiu lando aperas (n-ro 3)?

Gusta solvo: *Kontakto* (pres'organo de TEJO) en Nederlando; *La Skolta Mondo* (gazeto de la Skolta Esperato-Ligo) en Norvegio; *Esperanto* (monata revuo de U.E.A.) en Nederlando; *Paco* (organo de la Mond' paca Esperanto-Movado) — ĉiu numero en alia lando, ekde 1974: en Bulgaria; *Heroldo de Esperanto* (duon'monata neŭtrala gazeto) en Belgio; *Kalejdoskopo* (kvaron'jara periodaĵo por infanoj) en Britio; *IPR = Internacia Pedagogia Revuo* en GFR, ekde 1974: en Nederlando; *Homo kaj Kosmo* (kvaron'jara popular'sciensa revuo) en Jugoslavio; *Norda Prismo* (literatura revuo) en Finnlando, antaŭe: en Danio kaj Svedio.

Per ĝusta solvo, unu-jaran abonon al *Homo kaj Kosmo* gajnis: Aime Kalamees; Randtee 17—10; SU—202900 VILJANDI; Estonio.

ANKAŬ VI SEKVU ILIAN EKZEMPLON!

SOLVOJ:

1. Kio estas tio? — domo, kajero, vojo, araneo, koko.
2. Laŭ-litere. HUNDO — lundo — lando — LANGO, MANĜI — manki — marki — MARŠI, STELO — stalo — ŝtalo — ŜTATO, TRO — tri — pri — PLI, SENTI — venti — venki — VERKI, TRAMO — tremo — kremo — KREVO, MORTI — mordi — tordi — TONDI, SUPO — sapo — kapo — KATO, TERO — bero — beto — BATO, TUKO — buko — beko — BERO.

● Valter Raunk (14-jara knabu), str. Valuoja prt. 15—23, SU-202900 VILJANDI, Estonia, deziras korespondi kun samagaj amikoj.

● Gyöngyi Német kaj ŝia amikino, ambaŭ 13-jaraj, kolektas bildkartojn kaj kalendarojn. Ili lernas Esperanton ekde 4 jaroj. Skribu al: Gy. Német, Gyöngyösi u. 6. fszt. 5, H-1138 BUDAPEST, Hungario.

● 14-jara lernantino, kiun interesas ĉefe la naturo, serĉas leteramikojn el Hungario kaj Finnlando. Merike Moks, Kalmistu tee 8, SU-200012 TALLINN, Estonia.

● Du polaj amikinoj deziras korespondi kun hungaraj knaboj. Adreso: Elżbieta Wiśniewska, ul. Małopolska 36/2, PL-81 813 SOPOT, Pollando.

● Por plibeligigi la vivon, korespondi deziras 12-jaraj knaboj kun geamikoj el la tuta mondo. Ili sendos poštmarkojn, bildkartojn k.a. Adreso: 5-a klaso, Ĉefurba Edukadinstiuto, Vöröshadserég u. 165, H-1021 BUDAPEST, Hungario.

● 15-jara lernantino, kiu kolektas bildkartojn, florojn, gazetojn, deziras korespondi. Skribu al: Valentina Romanjuk, Lernejo N 17, Interklubo, SU-343716 KIROVSK, Donecka obl.

● 17-jara lernantino serĉas leteramikojn. Aili Sokk, Tulika 50—32, TALLINN—6, Estonia, USSR.

● Tri lernantoj 16-jaraj, anoj de la Esperanto-rondeto „Fajreto“ deziras korespondi tutmonde. Ili interesiĝas pri insignoj, kalendaroj, estrada muziko, sporto, desegno. Skribu al: Zaharčenko Raja, str. 20 let RKKA, d. 246, kv. 4. SU-644063 OMSK.

JUNA AMIKO

Sub aŭspicio de ILEI

Internacia Lerneja Esperanto-Revuo

de la Hungara Esperanto-Asocio (H-1368 Budapest 5. Pf. 193.). Respondeca redaktoro: BÉLA BERCELI. Redaktoro: GÉZA KURUCZ. Kunlaborantoj: D. Berndt (GDR), M. Boulton (Anglio), J. Chvosta (Čehoslovakio), Ch. Fettes (Irlando), A. Grela (Pollando), As. Grigorov (Bulgario), J. Hamvai (Nov-Zelando), L. Jevsejeva, B. Kärt (Sovetunio), E. Linz (Brazilo), U. J. Moritz (GFR), R. Okumura (Japanio), G. Ósz (Hungario), B. Ragnarsson (Islando), Z. Rehorić (Jugoslavio), J. H. Sullivan (Anglio), M. Turin (Francio), J. Zágoni (Rumanio), Grafikistoj: J. Klement (Čehoslovakio), I. Mórocz (Svislando), S. Plugor (Rumanio), E. Váli, Z. Vámos (Hungario). Lingva revizio: A. Lienhardt (Francio), A. Pechan (Hungario).

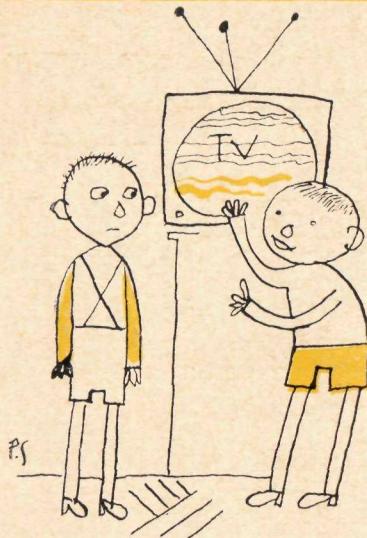
Kiadói Főig. engedély száma: 95 894/74.

74.3652 Dürer Nyomda, Gyula

„Andreo, via skriba laborajo pri la kato tre similas al tiu de via frato,” diras la instruisto.

„Kompreneble. Ni ja skribis pri la sama kato.”

PRAKTIKA LERNANTO

„Kio pasas pli rapide: ĉu la sono aŭ la lumo?” demandis la instruisto.

„La sono”, respondis lernanto.

„Kial vi opinias tiel?”

„Car kiam oni en-ŝaltas¹ televidilon — unue aperas la sono, kaj nur poste la bildo.

1. funkcias aparaton/ 2. homo, kiu mortigis iun/ 3. grava ku.po.

EN JUĞEJO

„Vi ne bezonas nei”, diris la jugisto al murdinto². „Jen, antau vi staras tri atestantoj, kiuj vidis, ke vi faris la krimon³.”

„Kion signifas tri atestantoj?” respondis trankvile la murdinto; „mi povas nomi mil homojn, kiuj ne vidis ĝin.”

